Työ- ja elinkeinoministeriö NEUVOSTORAPORTTI TEM2017-00329

EOS Niemi Ville(UM), Tuokko Katja(TEM) 29.06.2017

Asia
Energianeuvosto 26.6.2017 Luxemburg

Kokous
Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto 26.06.2017 - 26.06.2017

Energiatehokkuusdirektiivistä saavutettiin lopulta neuvoston yleisnäkemys, jota vastaan äänestivät UK, RO, HU, PL, SK ja LV. Lisäksi BG ja SI pidättäytyivät äänestyksestä. EU-tason energiatehokkuustavoitteen luonne (sitova vai ohjeellinen) jäi vielä neuvoston yleisnäkemyksessä avoimeksi. FI katsoi puheenvuorossaan, että energiatehokkuustavoitteen tulisi olla ohjeellinen, koska päällekkäisiä ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteita tulee välttää. Lisäksi artiklan 7 energiansäästövelvoitteen taso voitaisiin säilyttää komission ehdotuksen mukaisena koko kauden (+NL), mutta se vaatii riittäviä joustoja, joilla huomioidaan varhaiset toimet ja uusiutuvan energian edistäminen.

Rakennusten energiatehokkuudesta hyväksyttiin neuvoston yleisnäkemys. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on nopeuttaa olemassa olevien rakennusten kustannustehokkaita peruskorjauksia, lisätä älykkään teknologian käyttöä ja edistää sähköautojen latausmahdollisuuksia. Komissio ja LU jäivät kaipaamaan yleisnäkemykseen lisää kunnianhimoa erityisesti sähköautojen latausinfrastruktuurin osalta.

Komissio ja puheenjohtaja kertasivat puhtaan energian paketin tilanneselvityksen osalta Maltan puheenjohtajuuskauden merkittävimmät saavutukset.

Rajat ylittävistä sähkön siirtoyhteyksistä keskusteltiin ES:n ja PT:n toiveesta. Osa jäsenvaltioista kaipasi siirtoyhteyksille sitovia tavoitteita sähkömarkkina-asetukseen, kun taas toiset katsoivat, että sitovat tavoitteet huomioivat heikosti jäsenvaltioiden kannalta oleellisia erityispiirteitä, kuten balttien kannalta oleellisen sähköjärjestelmän desynkronisointikysymyksen. Jäsenvaltiot toivoivat myös tietoa komission aiheeseen liittyvän asiantuntijatyöryhmän työn tuloksista.

Muut asiat -kohdassa Komissio esitteli mandaattipyynnön neuvotella Venäjän kanssa Nord Stream 2:een sovellettavista säännöistä. Tuleva puheenjohtaja Viro esitteli puheenjohtajuuskautensa ohjelmaa ja komissio tiedotti ajankohtaisista energiasektorin kansainvälisistä asioista.

Energiatehokkuusdirektiivi

Puheenjohtaja muistutti, että energiatehokkuus on ollut puheenjohtajuuskauden prioriteetti, vaikka kaudella on edistetty myös muita kahdeksaa komission puhtaan energian paketin ehdotusta. Työryhmätason keskustelujen jälkeen on edelleen kaksi kysymystä, joissa jäsenvaltioiden kannat ovat jakautuneet ja vaativat ratkaisua energianeuvostossa. Ensimmäinen avoin kysymys on EU:n yhteisen energiatehokkuustavoitteen taso ja luonne. Vuoden 2014 Eurooppa-neuvostossa linjattiin 27 %:n ohjeellinen tavoite, jonka komissio on muuttanut ehdotuksessaan 30 %:n sitovaksi tavoitteeksi. Toinen avoin kysymys on artiklaan 7 sisältyvä 1,5 %:n vuotuinen energiasäästövelvoite, joka on osalle jäsenvaltioista liian vaativa ilman lisäjoustoja. Komissio katsoi, että Yhdysvaltojen vetäydyttyä Pariisin ilmastosopimuksesta EU:n uskottavuus on vaakalaudalla, jos energianeuvostossa ei pystytä löytämään sopua energiatehokkuudesta. Sitova tavoite on komissiolle tärkeä, mutta ehdotuksen tulee olla kunnianhimoinen myös energiansäästövelvoitteen osalta. Komissio oli valmis tukemaan IT:n ehdotusta säästövelvoitteen puolivälitarkastelusta, jos muutokset säästövelvoitteen tasoon perustuvat komission arvioon. Muut jäsenvaltioiden ehdottamat lisäjoustot (varhaiset toimet, uusiutuvat ja nykyisen kauden ylijäämän huomioiminen vuoden 2020 jälkeen) merkitsisivät komissiolle artiklan 7 merkittävää kunnianhimon laskua.

DE tuki komission näkemystä päätöksen tärkeydestä EU:n uskottavuuden kannalta ja tuki sitovaa 30 %:n tavoitetta sekä artikla 7 kunnianhimoisuuden säilyttämistä, joista jälkimmäinen oli DE:n näkökulmasta tärkeämpi. DE vaatikin mm. liitteen V uusiutuvan energian joustojen poistamista. DE oli valmis tukemaan IT:n ehdotusta artiklan 7 puolivälitarkastelusta, jos päätös velvoitteen tasosta perustuu komission arvioon. DK, FR, SE, LU, PT ja IE tukivat DE:n ohella sitovaa energiatehokkuustavoitetta muiden jäsenvaltioiden kannattaessa indikatiivista tavoitetta tai painottaessa artiklan 7 joustojen tärkeyttä. ES ehdotti joustoa, jolla varhaistoimet, jotka tuottavat edelleen uusia säästöjä, pystyttäisiin huomioimaan myös seuraavalla kaudella (+FI, HU). FI katsoi, että energiatehokkuustavoitteen tulisi olla ohjeellinen, koska päällekkäisiä ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteita tulee välttää. Lisäksi artiklan 7 energiansäästövelvoitteen taso voitaisiin säilyttää komission ehdotuksen mukaisena koko kauden (+NL), mutta se vaatii riittäviä joustoja, joilla huomioidaan varhaiset toimet ja uusiutuvan energian edistäminen. NL katsoi, että rakennuksissa tai rakennusten yhteydessä tuotetusta uusiutuvasta energiasta tulisi voida ottaa huomioon 15 prosentin sijaan 30 prosenttia säästötavoitteeseen. CY vaati, että pienten saarivaltioiden energiasäästövelvoite tulisi laskea 1,5 prosentista 0,8 prosenttiin.

Ensimmäisen keskustelukierroksen jälkeisessä äänestyksessä puheenjohtajan esitystä vastaan äänestivät sitovaa tavoitetta ajaneet jäsenvaltiot (DE, PT, FR, LU, SE ja FR) sekä 30 %:n tavoitetta vastustanut (RO) ja lisäjoustoja artiklaan 7 vaatineet (UK, AT, CY ja IT). Toinen puheenjohtajan kompromissiehdotus sisälsi useimmat artiklaan 7 ehdotetut joustot, mutta EU-tason energiatehokkuustavoite pidettiin edelleen ohjeellisena, joten vastustamaan jäivät sitovaa tavoitetta ajaneet jäsenvaltiot ja IT. Puheenjohtajan viimeistä kompromissiehdotusta, jossa tavoitteen luonne jätettiin edelleen avoimeksi, vastustivat edelleen UK, RO, HU, PL, SK ja LV. Lisäksi BG ja SI pidättyivät äänestyksestä.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi

Rakennusten energiatehokkuudesta hyväksyttiin yleisnäkemys. Komissio katsoi, että alkuperäisen direktiiviehdotuksen tavoitteena oli nopeuttaa olemassa olevien rakennusten kustannustehokkaita peruskorjauksia, lisätä älykkään teknologian käyttöä ja edistää sähköautojen latausmahdollisuuksia. Komissio ja LU jäivät kaipaamaan yleisnäkemykseen lisää kunnianhimoa erityisesti sähköautojen latausinfrastruktuurin osalta. SE olisi kaivannut vielä lisää joustoa primäärienergiakertoimeen (+CZ). LU ehdotti, että sähköautojen latausinfrastruktuuriin liittyviä lupakäytäntöjä tulisi virtaviivaistaa. CZ

vastusti LU:n ehdotusta (+SK). DK piti hyvänä, että lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien tarkastukset voidaan jatkossakin korvata neuvonnalla. UK olisi toivonut vielä taloudellisen ja teknisen toteutettavuuden huomioimista latausinfrastruktuurin asentamista koskevissa vaatimuksissa. Muissa puheenvuoroissa tuettiin lähinnä puheenjohtajan kompromissia (PL, NL, AT, SK ja HR).

Rajat ylittävät sähkön siirtoyhteydet

Aihe oli nostettu ministeritason keskusteluun ES:n ja PT:n pyynnöstä. PT katsoi, että sähkömarkkina-asetukseen tulisi lisätä sitova siirtoyhteystavoite. ES tuki PT:n näkemystä ja katsoi, että ilmastotavoitteita ja toimivia sähkön sisämarkkinoita ei saavuteta ilman riittäviä siirtoyhteyksiä. LT totesi, että pelkän siirtoyhteystavoitteen tarkastelu ei riitä vaan myös jäsenvaltioiden erityiskysymykset, kuten Baltian desynkronointi täytyy huomioida (+LV). LT painotti myös EU:n rahoitusinstrumenttien tärkeyttä (+EL). IT korosti jäsenvaltioiden erilaisia lähtökohtia, joiden huomioimiseen sitova tavoite soveltuu heikosti (+CY). DE, PL ja RO olivat kiinnostuneita kuulemaan komissiovetoisen asiantuntijaryhmän saavuttamista tuloksista.

Puhtaan energian paketti, tilanneselvitys

Komissio ja puheenjohtaja kertasivat puhtaan energian paketin tilanneselvityksen osalta Maltan puheenjohtajuuskauden merkittävimmät saavutukset eli sovun parlamentin kanssa energiamerkintä- ja kaasun toimitusvarmuusasetuksista sekä koko puhtaan energian paketin neuvottelujen edistämisen.

Muut asiat

Komissio esitteli mandaattipyynnön neuvotella Venäjän kanssa Nord Stream 2:een sovellettavista säännöistä. Komission mukaan NS2 projektiin liittyy oikeudellisia ja poliittisia ongelmia eikä projekti ole linjassa Energia unionin tavoitteiden kanssa. Jäsenmaat esittivät mandaatista alustavia, yleisluontoisia näkemyksiään ja kysymyksiä komissiolle. Tuleva puheenjohtaja Viro kertoi, että mandaattiluonnos on energiatyöryhmän esityslistalla 11.7. ja mahdollisesti myös 25.7.

Tuleva puheenjohtaja Viro esitteli puheenjohtajuuskautensa ohjelmaa. Sähkömarkkinamalli on Viron puheenjohtajuuskauden prioriteetti, josta on tarkoitus saavuttaa yleisnäkemys joulukuun energianeuvostossa 18.12.2017. Aiheesta keskustellaan myös Tallinnan epävirallisen energiaministerikokouksen yhteydessä 19.–21.9.2017. Myös muiden komission puhtaan energian paketin ehdotusten käsittelyä edistetään, ja energiatehokkuusehdotuksista käynnistetään trilogineuvottelut parlamentin kanssa.

Lopuksi komissio tiedotti lyhyesti tärkeimmistä viimeaikaisista energia-alan kansainvälisistä asioista. EU-Kiina-energiayhteistyön jatkosta sovittiin kevään aikana, ja Japanin kanssa on tarkoitus allekirjoittaa LNG-aiheinen yhteisymmärrysasiakirja. Myös Iranin kanssa tehtävä energia-alan yhteistyö on käynnistetty.

Suomen edustajat

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
Pysyvän edustajan sijainen Minna Kivimäki, EUE
Riku Huttunen, TEM
Katja Tuokko, TEM
Niina Honkasalo, VNEUS
Ville Niemi, EUE

Asiakirjat

9401/17, 9988/17, 9578/17, 10089/17

Liitteet

Viite

Asiasanat	bioenergia, energia, energiatehokkuus, liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto, rakennusten energiatehokkuus, sähkön sisämarkkinat, uusiutuvat energianlähteet, energian toimitusvarmuus
Hoitaa	**LVM, TEM, UM, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, PLM, SM, TRAFI, VM, VNK